

Un itinerariu creator asemănător, unind trecutul cu prezentul, memoria cu trăirea imediată, parcurge și poezia românilor din Canada: Flavia Cosma, Maia Cristea Vieru, George Filip, Ionela Manolescu, Adrian Erbiceanu, Traian Garduș, Livia Nemțeanu, Calinic Toropu, Ionuț Caragea...

Se tot vorbește de condiția vitregă a poetului în aceste vremuri de secetă. Consumismul generalizat pune în umbră căutările de sens strict individuale, iar dificultățile de traducere ale viziunilor poetice dintr-o limbă într-alta izolează o dată în plus. În cazul poezilor diasporei românești din Canada acestor impedimente contemporane ale receptării creației lirice li se adaugă și extrem de defectuoasa circulație a cărților lor, publicate în tiraje mici la edituri care nu dețin mijloace de difuzare și promovare. O simplă căutare prin bibliotecile românești a numelor mai sus enunțate dă rezultate dezolante. Nu se găsește aproape nimic. Iată deci, o literatură condamnată la a fi practică și descoperită *în singurătate, cu puterile neajutate...*

O excepție ar putea fi Flavia Cosma, dar dacă volumele ei pot fi consultate în unele biblioteci acest lucru i se datorează și e posibil prin energia ei debordantă, prin plăcerea de a împărtăși experiențele sale de scriitor unui public cât mai larg. Flavia Cosma e un cetățean al lumii, o pasionată de călătorii. Străinătatea pentru ea nu se definește în raport cu patria natală, ci afectiv (ca absența a persoanelor iubite) sau ontologic. Trupul își trăiește exilul său pământesc restul aparține neantului (un *Neant binevoitor*): „locul de unde am-plecat / și unde cândva ne întoarcem / e colo, hăt departe în neant / noi vom zbura, dar trupul ne rămâne / pe pământul reavăn ram uscat”. Cele zece volume de versuri au drept caracteristică o religiozitate difuză și o atmosferă plină de angoase, consumate într-un decor fastuos, dominat de culorile stridente ale toamnei sau ale apusului și îmbătat de arome florale. Barochismul metaforelor și secvențele alegorice definesc o poezie care ascultă „dulce, țipătul păunului” sub „florile lascive și înfoiate ale hibiscușilor”. Trăiri incandescente într-un univers atins de crepuscul, aceasta ar fi nota specifică a poetei, o trăsătură contrasă într-un vers emblematic: „În oboseală mă topesc arzând”.

La polul opus se găsește „Poetul” diasporei românești: George Filip. Oficiind în numele poeziei, atât în scris cât și în viața de zi cu zi, exigent și boem, inspirat și extravagant, acest descendent al lui Goga (precizează de fiecare dată cu mândrie legătura de rudenie a mamei cu poetul transilvănean) poartă cu el rana separării lui de țară. De altfel, este singurul care nu se consideră un exilat, ci un „gonit” de comuniști. Cu patos, în versuri ce par spontane, el continuă „cântarea pătimirii noastre” și își blestemă înstrăinarea: „Când a fost să plec în lumea largă / Și destinul-n cârcă să mi-l port / Fericirea a rămas acasă / Fericirea n-are pașaport”. În cele 25 de volume publicate poetul tentează o sinteză lirică și heraldică a culturii românești. Blazonul revendicate-i sale familii spirituale conține stilizări ale operei lui Eminescu, Goga, Brâncuși, gesturile ritualice ale Meșterului Manole, *pasteluri cu mioare* etc. Om al sudului, George Filip, excelează în a

reda peisaje marine de un lirism învăliuitor: „Vântul dormea cu capul pe-un schelet / de barcă fără călăfătuială / Și valurile – zâmbete cu dinți / Loveau cu spuma-n țarm la nimereală”.

Se observă la acest creator întoarcerea la modele demult depășite, prezența lor înseamnă o infuzie de senti-ment românesc, o pecete a originilor. O asemenea opțiune, înțeleasă ca o revendicare a unei nobile ascendențe poetice, nu poate evita aerul anacronic, dar este asumată cu mândrie.

George Filip transmite pasiunea lui pentru „Domnul Mihai” și unui mai tânăr poet Ionuț Caragea. Un poem dedicat lui Eminescu încearcă o actualizare a vechiului tipar liric: „ne priveam amândoi într-un lac de cleștar, /sălciile suspinau la maluri, / aș mai plânge din nou dar ar fi în zadar, / te-am pierdut printre ani - printre valuri». După ce își face ucenicia poetică frecventând astfel de modele, Ionuț Caragea își provoacă o moarte ritualică și renaște ...pe Google. Alternând versuri cu sonorități moderne cu poeme post-post moderne, acest inedit scriitor (fost rugbist) caută (/accesează) ferestre către adevărata poezie: „mi-am rănit sufletul pe hârtie / într-o baltă de cuvinte / tu îi spui clișeu / deșeu / sau pur și simplu / vorbărie / în timp ce poezia / este o trecere de pietoni / între viață și moarte / sau un mistreț fugărit de alice / într-o pădure virgină”(Disconnect). Este multă însigurare și ingeniozitate în această lectură lirică a spațiilor virtuale (alte spații de exil): „Tot ce-a mai rămas între noi / Este spațiul acesta infinit / world wide web / vinoacasă / com” (*The page cannot be displayed*).

De la Goga la... Google, iată un incredibil drum străbătut de poezia diasporei românești din Canada în aproximativ trei decenii.